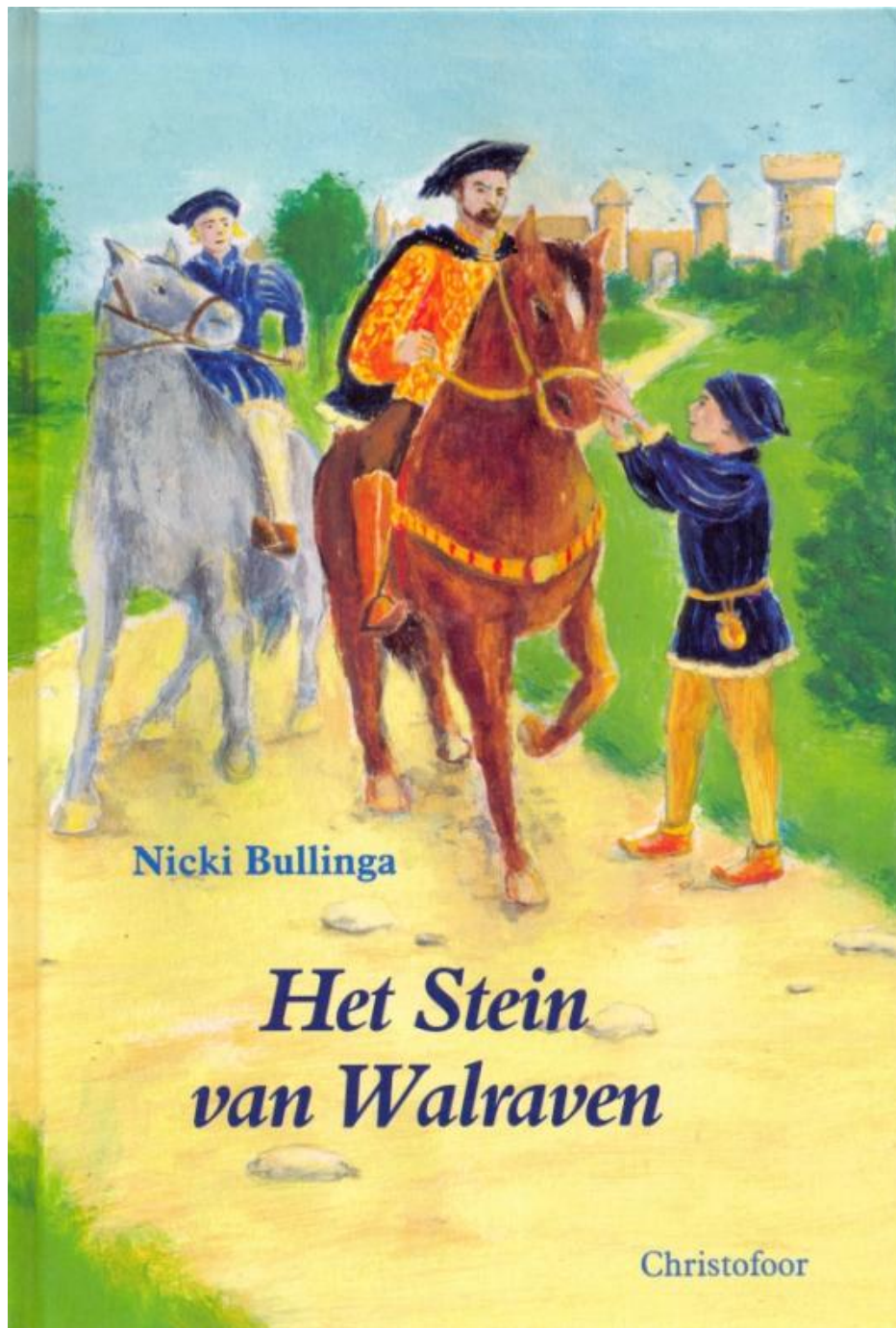

Het Stein van Walraven

© Nicki Bullinga, Juli 2001

*Voor mijn ouders, die me al vroeg de liefde voor kastelen en boeken hebben
bijgebracht*

Nicki Bullinga

Het Stein van Walraven

 Uitgeverij Christofoor, Zeist

INHOUDSOPGAVE

1. De opdracht
  2. Maria van Herpen
  3. De Noordelijke Kamer
  4. Walraven van Valkenburg
  5. De kastelen van Ravenstein
  6. De verrader
  7. Wendelmoet
  8. De twee bodes
  9. De berechting
  10. De valk
  11. Dubbel spel
  12. Een brief voor de hertog
  13. De ontknoping
  14. De erfenis van Copijn
- Nawoord

1. De opdracht

Toen de bel ging, slaakte de klas een zucht van verlichting. De biologielessen van meneer De Zwart waren een stuk minder interessant dan de geschiedenisles die hij gaf op maandagmiddag. Gisteren had hij enthousiast en met veel fantasie verteld over graaf Floris V, die door zijn edelen werd vermoord. De hele klas had aan zijn lippen gehangen. Het maakte eigenlijk niet uit waarover hij sprak, meneer De Zwart werd een ander mens als hij geschiedenis gaf.

Toen ze het klaslokaal verlieten, kregen ze de opdracht voor hun laatste werkstuk in handen gedrukt. Het was juni en het duurde nog maar een maand voordat iedereen vakantie had.

'Arnout, ga je mee? We gaan met z'n allen zwemmen in het meer. Maar we gaan wel meteen,' zei Tim. Hij keek niet eens naar zijn opdracht.

Arnout van Hardeveld schudde zijn hoofd. 'Nee,' zei hij. 'Gaan jullie maar, want ik heb geen zwembroek bij me. Bovendien ben ik benieuwd naar die opdracht.'

'Jij bent hartstikke gek!' riep Tim uit. 'Kom op, joh, we gaan lekker zwemmen!' Hij maakte aanstalten om naar het fietsenhok te gaan. Tim was Arnouts beste vriend, maar hij begreep niet wat Arnout nou aan die duffe geschiedenis vond. Arnout liep met hem mee om zijn fiets te pakken. 'Ik ben weg hoor, misschien zie ik je later nog. Doei!' Tim fietste weg, de anderen achterna.

Arnout reed op zijn dooie gemak naar huis. Hij genoot van de warme zon op zijn huid. Arnout woonde in een grote, verbouwde boerderij die aan de rand van het dorp lag. Zijn ouders, Anne en Vincent, hadden het jaren geleden gekocht en waren er niet meer weg te slaan. Er behoorden enkele hectaren grond bij wat erg handig was, want Arnout had voor zijn dertiende verjaardag een paard gekregen. Na lang dubben had hij het dier Tintor genoemd. Elke dag als hij uit school kwam, probeerde hij even met Tintor te rijden. Hij was goede maatjes met het paard, en Tintor liet zich makkelijk door hem leiden.

Arnout vond het heerlijk om met Tintor te rijden in de wei achter hun huis, of langs de boerenpaden. Dan voelde hij de wind door zijn haren en langs zijn gezicht gaan en fantaseerde dat hij een ridder was. Arnout was lang voor zijn leeftijd en vaak werd hij ouder geschat dan hij eigenlijk was. Als hij met zijn ouders een kasteel of landhuis bezocht, dan bleef hij vaak even stilstaan als de rondleider met de groep verder liep. Zijn ouders wisten dit inmiddels en bleven niet meer op hem wachten.

Als het mogelijk was, wilde Arnout voorwerpen uit het verleden aanraken. Heel even maar. Door de geur van een oude houten poort of door het betasten van een kanonskogel, voelde hij de geschiedenis die eraan vastzat op zich af komen. Hij had zijn ouders nooit verteld dat hij een

kleine schok kreeg, elke keer als hij een oud voorwerp aanraakte en zijn ogen sloot. Een schok van herkenning. Zelfs niet aan Tim, het was Arnouts geheim.

Thuis zette hij zijn fiets onder een van de vele bomen, schonk een glas cola in en nestelde zich in de luie stoel van zijn vader die buiten stond. Hij pakte de opdracht uit zijn tas en begon te lezen. 'Gaaf,' zei hij enthousiast. 'De geschiedenis van het kasteel van Ravenstein!' Meneer De Zwart had deze opdracht waarschijnlijk speciaal voor hem uitgezocht, omdat hij wist dat Arnout een meer dan gemiddelde interesse voor geschiedenis had. Arnout zou naar de bibliotheek moeten om onderzoek te doen. Op basis van alle vondsten moest hij dan een leuk verhaal schrijven.

Ravenstein... Dat was toch dat stadje aan de overkant van de Maas? Hij kon zich niet herinneren dat hij er ooit geweest was. Als hij al de kant van het zuiden opging, dan was dat over de A50 in de landrover met zijn ouders. Arnout woonde in het Gelderse land, langs de dijk waar hij woonde. De dorpen in de buurt aan deze kant van de Maas kende hij allemaal, hij was er met Tintor langsgereden.

Arnout keek nog eens naar de opdracht. Meneer De Zwart had zelfs al een paar titels opgeschreven. Arnout keek op zijn horloge. Als hij snel was, kon hij voordat de bieb dichtging, de boeken nog ophalen. Hij gooide de laatste slok cola naar binnen en rende naar boven om zijn bibliotheekpasje te halen. Dat was makkelijker gedacht dan gedaan. Het was een grote rotzooi op zijn kamer. Overal op zijn bureau lag papier, foto's en prenten van kastelen.

Hij moest snel zijn pasje zien te vinden. Shit, waarom had hij zijn kamer nou niet opgeruimd! Hij had zijn moeder al een week geleden beloofd dat te doen. Gelukkig vond hij de pas, liggend onder een stapel uitdraaien van kastelen die Vincent voor hem van het internet had gehaald. Arnout rende naar beneden, sprong op zijn fiets en sjeesde weg.

Na twintig minuten kwam Arnout bezweet bij de bibliotheek aan. Arnout bleef even in de gang staan om af te koelen onder de airconditioning. Hij liep naar de computer en tikte de gegevens in van de boeken die meneer De Zwart had opgegeven. In een mum van tijd had hij ze gevonden. Met de boeken in zijn tas fietste hij even later rustig terug naar huis.

Het was halfvijf toen hij weer in zijn vaders leunstoel plofte en de boeken opensloeg. Het eerste boek behandelde het bouwen van kastelen en burchten in de Middeleeuwen. Het tweede boek was gewijd aan de geschiedenis van het hertogdom Brabant. Daarin werden de heren van Ravenstein genoemd, die ter plekke een kasteel hadden gebouwd. Het derde boek dat hij gevonden had was veelbelovend. Het ging over de geschiedenis van de heren van Brabant en Gelre. Arnout begon te lezen en vergat de tijd.

'Hallo, Arnout,' klonk ineens de vrolijke stem van zijn moeder.

Hij keek op. Was het al halfzeven? 'Hoi mam, ik heb je niet horen aankomen,' zei Arnout terwijl hij opstond.

'Nee, dat dacht ik al,' zei Anne, en ze gaf hem een kus.

'Wil je wat sap, of liever een borrel?' vroeg hij en hij pakte de tassen met boodschappen van haar aan.

'Met die hitte heb ik liever wat sap,' zei Anne. Ze liepen samen de grote woonkeuken in. Arnout zette alles op het aanrecht. 'Wat eten we vandaag?' vroeg hij met zijn neus in de boodschappentas.

'Wat zou je denken van macaroni?' zei Anne lachend.

'Prima!' zei Arnout en hij wreef over zijn maag.

'Dat vind ik nou toch ook,' zei Vincent met zijn sonore stem. Hij stak zijn hoofd om de hoek.

'Vincent, wat ben je vroeg!' riep Anne uit en ze liep naar hem toe. Ze kusten elkaar en Anne vroeg Arnout of hij de tafel in de tuin wilde dekken.

Tijdens het eten vertelde Arnout over de opdracht van zijn leraar.

'Ravenstein,' zei zijn vader peinzend. 'Ik heb daar ooit iets over geschreven.'

'Echt waar?' riep Arnout en hij ging rechtop zitten. 'Waar is het, heb je het nog?' vroeg hij enthousiast.

'Ja,' zei Vincent, 'oma heeft het al die jaren bewaard omdat ze het zo'n goed werkstuk vond. Het is een kleine geschiedenis van het kasteel en zijn bewoners.' Hij keek Arnout aan. 'Misschien heb je er nog wat aan.' Hij stond op. 'Arnout, help me eens even, dan gaan we het nu meteen opzoeken.'

Anne stond ook op en zei: 'Dan ga ik vast afwassen. Ik zie jullie zo wel.'

Arnout liep achter zijn vader aan naar de schuur. Het was een oude tabaksschuur, met een hoge vliering. Daarop lagen de spullen van Vincents ouders. Vincent pakte de ladder die in de hoek stond en schoof hem onder de vlieringvloer. 'Kom, Arnout.' Hij klom achter Vincent aan en stond naast hem toen hij de schuur doorkeek. 'Ja, precies wat ik dacht. Zie je die twee grote dekenkisten daar? Die bovenste moeten we hebben.' Hij begon spullen opzij te schuiven. Het stof van jaren kwam vrij en zorgde voor een niesaanval bij Arnout. 'Dit moeten we toch echt eens gaan opruimen,' mompelde Vincent. 'We gebruiken de helft niet, dat kunnen we beter weggeven aan een goed doel.'

Vincent was bij de kisten aangekomen en begon de rotzooi eraf te halen die erbovenop lag. De kist was zwaar en Arnout hielp hem ermee. Krakend ging het deksel open en Vincent begon toen te zoeken. 'Hebbes!' zei hij na enkele minuten en hij haalde er een blauw fluwelen doosje uit.

Arnout keek zijn vader niet-begrijpend aan. Er kon in dat kleine doosje, dat eruitzag alsof het elk moment uit elkaar zou vallen, toch geen serieus werkstuk zitten? Vincent plofte neer naast de kist en streek het stof weg. Voorzichtig opende hij het doosje, waarvan het fluweel op de hoeken gaten vertoonde, en haalde er een opgerold stuk papier uit. 'Dit is het,' zei hij zacht. 'Ik had het bewerkt zodat het eruitzag alsof het van perkament was. Oma vond dat zo knap gedaan, dat ze dit doosje aan me gaf om het in te bewaren. Ik heb het lange tijd niet gezien.' Hij gaf het aan Arnout.

Toen hij het aanpakte, kreeg hij een schok. De kleine schok die hij kreeg als hij eeuwenoude dingen aanraakte. Bijna had hij de rol laten vallen. Dat kon toch niet? Dit stukje papier was hoogstens vijftwintig jaar oud. En zo oud kon dat doosje nu toch ook weer niet zijn. Hij keek zijn vader aan, maar die was alweer bezig om andere spullen uit de kist te halen.

Voorzichtig haalde Arnout het blauwe lint van het papier en rolde het uit. Zijn blik vloog snel over de inhoud. Zijn vader had de hele genealogie van de heren van Ravenstein opgeschreven en tekeningen van het kasteel erbij gemaakt. En dat alles in miniatuurschrift zodat het op de rol paste. Dit kon hij prima gebruiken. Arnout nieste en voelde zich ineens heel moe. Hij geeuwde net op het moment dat Vincent met een rood gezicht uit de kist omhoogkwam.

'Jongen, jij moet nodig naar bed. Het is al laat. Wil je Anne even zeggen dat ik nog een uurtje bezig ben? Het is ongelooflijk wat mijn moeder allemaal bewaard heeft.' Vincent dook weer in de kist.

Arnout had de grootste moeite om overeind te komen. Goed, het was al laat, maar zo moe was hij nog nooit geweest. Hij daalde de trap af met lood in zijn benen. Moeizaam slenterde hij naar binnen waar Anne een boek zat te lezen.

Ze keek om toen ze Arnout binnen hoorde komen en zei licht vermanend: 'Arnout, je bent wel erg laat bezig. Ga maar gauw naar bed. Waar blijft Vincent?'

'Ik moest je zeggen dat hij nog een uurtje bezig is in de schuur.' Hij geeuwde. 'Welterusten.'

Arnout wreef in zijn ogen en strompelde de trap op naar zijn kamer. Hij kleepte zich uit en besloot dat hij te moe was om nog te gaan douchen. Toen hij in de spiegel boven de wastafel keek, schrok hij. Zijn gezicht was opgezwollen en rood. Zijn ogen zagen eruit alsof hij dagenlang niet had geslapen. Wat zou dat zijn? Was het een allergische reactie?

Terwijl hij zijn tanden poetste, dacht hij aan de schok die hij gekregen had toen hij het doosje had aangepakt. Hij had het zich vast ingebeeld, want dat gebeurde immers alleen bij hele oude dingen. Toen hij even later zijn bed inrolde, leek het alsof iemand hem een slaapdrankje had gegeven, want binnen twee minuten sliep hij als een blok.

2. Maria van Herpen

De volgende ochtend moest Arnouts moeder alle moeite doen om hem uit bed te krijgen. 'Hé, Arnout, wordt eens wakker, joh!' Arnout mompelde iets, maar hij maakte geen aanstalten om eruit te komen. Toen trok Anne Arnouts dekbed van hem af en begon hem te kietelen. Dat hielp.

Arnout wreef in zijn ogen en stompte zijn moeder tegen de schouder. 'Wil je dat voortaan laten? Ik lag net zo lekker!' mopperde Arnout.

'Ja, dat zag ik,' zei Anne, 'daarom heb ik je even een handje geholpen.' Met de wasmand in haar handen liep ze de trap af. 'Ik zet thee. Wil je ook een kop?' riep ze toen ze al bijna beneden was.

Arnout was absoluut niet uitgeslapen en hij voelde niet echt geweldig. Het was woensdag vandaag, hij had tot halfvijf les. Na het ontbijt stapte hij op de fiets en begon aan de tocht naar school. Halverwege keerde hij om, want hij voelde zich nu echt niet lekker. Het was nog vroeg, maar hij had het al warm. Als hij snel terugfietste, kon zijn moeder hem nog even helpen.

Anne was er inderdaad nog, al stond ze op het punt om te vertrekken. Toen ze Arnout zag aankomen, keek ze verbaasd op. 'Wat is er met jou aan de hand? Je ziet er helemaal rood uit.' Ze bevoelde zijn voorhoofd. 'Volgens mij heb je koorts. Kom, ik breng je naar bed en dan nemen we je temperatuur op.' Kordaat hielp ze Arnout uit zijn jas en pakte ze de boekentas uit zijn handen. 'Ga maar naar boven, ik bel de school wel om te zeggen dat je vandaag niet komt.'

Met slepende tred klom Arnout naar boven. Het begon hem te duizelen. Hij kon net op tijd zijn bed bereiken, voordat hij zich met veel gekreun liet vallen.

Anne kwam achter hem aan gerend. 'Heb je soms wat verkeerd gegeten? Nee, dat kan eigenlijk niet. We hebben allemaal macaroni gehad en Vincent en ik hebben nergens last van. Ze stak de thermometer in Arnouts mond. Toen het ding even later piepte, las Anne de temperatuur af. 'Zo,' zei ze, '39,5. Da's niet niks. Blijf maar rustig liggen, ik bel even naar het werk om te zeggen dat ik later kom.'

Arnout nam niet eens de moeite om zijn kleren uit te trekken. Hij had weliswaar weinig aan, maar zijn armen en benen voelden loodzwaar aan. Hij vroeg zich af wat er met hem aan de hand was, dit had hij nog nooit eerder meegemaakt. Daar kwam Anne met een glas water. 'Hier, lieverd, drink maar op. Probeer even wat te slapen. Als ik geweten had dat je je niet lekker voelde, had ik je er vanochtend niet uit gepest.'

Arnout glimlachte flauwtjes, en dronk wat van het water. Het enige dat hij wilde, was slapen.

Toen Anne na vijf minuten weer bij hem kwam kijken, was Arnout in diepe slaap. Ze besloot vandaag thuis te blijven. Als de koorts aanhield, zou ze de dokter bellen.

Arnout sliep een gat in de dag. 's Middags om twee uur werd hij pas wakker. Er waaide een zachte bries door zijn kamer. Terwijl hij sliep had Anne zijn raam opengezet. Hij keek verbaasd om zich heen. Had hij de hele dag geslapen?

Anne kwam zijn kamer weer binnen en lachte. 'Eindelijk wakker? Je hebt geslapen als een roos. Wil je wat eten?'

Arnout knikte. 'Ik heb wel trek.' Hij voelde zich vreemd genoeg helemaal uitgeslapen, en die rare vermoeidheid was als sneeuw voor de zon verdwenen.

Terwijl Arnout zich aankleedde, maakte zijn moeder een boterham met kaas en tomaten voor hem klaar. Ze schonk melk in en zette het glas voor hem neer, toen hij aan tafel ging zitten.

'Mam, ik hoef nu toch niet meer naar school hè?' vroeg hij.

Anne keek hem even aan en schudde haar hoofd. 'Het is zulk lekker weer, ga maar in de tuin zitten met je boek. Ik denk dat je daar veel meer zin in hebt. Vind je het erg als ik dan nu naar mijn werk ga? Ik geloof dat je weer beter bent en me niet meer nodig hebt.'

'Dat is een goed idee. Ik denk dat ik papa's werkstuk eens ga bekijken.' Hij pakte zijn spullen en liep naar buiten.

Toen hij het blauwfluwelen doosje voor het eerst had aangepakt, had hij de schok gekregen. Nu gebeurde er niets. Ach, het was vast de moeheid die hem parten had gespeeld. Arnout opende het doosje en haalde het namaakperkament eruit. Hij rolde het zachtjes uit en bekeek opnieuw de inhoud. Het verhaal was geschreven in de vorm van een kroniek. Zijn vader had een complete stamboom gemaakt, beginnend bij Herman van Cuijk.

In het boek dat Arnout van de bibliotheek had gehaald, stond ook een stamboom. Hij zocht de pagina op en vergeleek de stamboom met die van zijn vader. Vincents stamboom was veel uitgebreider, aangevuld met data en verwanten. Arnout beet peinzend op zijn onderlip. Hoe pakte hij dit aan? Hij moest beginnen met het beschrijven van de eerste heren die in Ravenstein aan de macht waren geweest. Vanzelf kwam hij dan wel op verhalen over de bewoners. Zijn vaders geschiedenis kwam daarbij vast goed van pas. Arnout kende zijn vader. Wat Vincent deed, deed hij goed.

Oké, dacht Arnout bij zichzelf, terwijl hij zijn kladblok opensloeg en de lege pagina gladstreek. Herman van Cuijk. Hij was de stamvader die leefde in het laatste kwart van de twaalfde eeuw en hij was getrouwd was met Sophia van Rhenen van Herpen. De naam Herpen moest hij wel noteren, want Arnout had daar gisteren over gelezen. Wat was het ook alweer? Het

gebied dat nu als Ravenstein bekend was, werd in de Middeleeuwen 'Het land of Heerlijkheid van Herpen, Cuijk en Uden' genoemd. Uden behoorde tot het huis van Cuijk. De heren van Cuijk gingen zich naar hun uitgebreide grondgebied 'Van Herpen' noemen. Het boek vertelde meer over het huwelijk van Hendrik en Sophia.

Hendrik kreeg door zijn huwelijk met Sophia het goed Herpen in handen. Het was een allodiaal goed, dat wilde zeggen dat Herpen een vrij eigendom was van zijn heer. Toch droeg Hendrik het op als leen aan zijn leenheer, de Hertog van Lotharingen en Brabant en ontving het weer in leen terug. Hij bedong ook van zijn leenheer, dat bij gebrek aan mannelijke opvolgers, zijn vrouwelijke nakomelingen hem konden opvolgen.

Behoorlijk geëmancipeerd voor een man uit de twaalfde eeuw, dacht Arnout. Dat zou Brita leuk vinden. Brita was een vriendin van hem, die hij had leren kennen toen hij net op deze school kwam. Ze was aardig en ze had prachtig lang blond haar. Ze was de populairste van de klas, maar gek genoeg mocht ze Arnout wel. Tim was ervan overtuigd dat het kwam door Arnouts blauwe ogen en volle bruine haren. Het mooie was dat Brita ook interesse had voor geschiedenis. Ze vond zichzelf een feministe, dus ze zou dit nieuwtje uit de twaalfde eeuw ten gunste van vrouwen vast leuk vinden. Hij zou het haar morgen vertellen.

Arnout besloot alleen de namen van de opvolgers van Hendrik van Cuijk, en niet die van zijn verwanten, onder elkaar op te schrijven. Te veel namen zou tot verwarring leiden. Hij ging door met het noteren van de namen van de heren van Herpen, tot hij de naam Maria van Herpen aantrof. Zij trouwde in het begin van de veertiende eeuw met Jan van Valkenburg. Dit betekende dat de heerlijkheid Herpen overging in de handen van het geslacht Valkenburg. Hier moest hij wel even bij stilstaan. Een overdracht in de handen van een ander geslacht was niet niks.

'Ha Arnout!' Arnout schrok zo, dat hij een streep over het papier haalde. Snel keek hij om. Daar stond zijn vader, zijn colbert losjes om zijn schouders geslagen. 'Ben je bezig met Ravenstein?'

Arnout keek op zijn horloge, het was al zes uur. Hij was de tijd alweer volkomen vergeten. Met moeite rukte hij zich los van de heren van Herpen en stond op. 'Hoi pap, je bent er al,' zei hij schaa-pachtig.

'Ja, waar is Anne?'

'Die is er nog niet. Ze zal wel later komen, want ze was vanochtend thuis gebleven omdat ik beetje ziek was.'

'Ziek?' herhaalde Arnouts vader. 'Wat scheelde eraan?'

'Ik weet het niet, maar ik viel zowat van mijn fiets van moeheid en ik voelde me niet lekker. Ik heb tot twee uur geslapen,' voegde hij eraan toe.

Vincent schudde zijn hoofd. 'Ik had je gisteravond niet mee moeten laten zoeken naar dat werkstuk van me. Nou ja... Je voelt je nu wel beter, is het niet?'

'Ja hoor,' zei Arnout, 'maar ik hoefde van mam niet meer naar school. Morgen ga ik weer.' Hij was even stil en toen vroeg hij: 'Zeg pap, weet jij of er nog iets van het kasteel van Ravenstein boven de grond staat?'

'Volgens mij niet. Het enige dat je nu nog kunt zien in het stadje, is de weide waar het kasteel op gestaan heeft. De gracht is nog intact. Die heb je toch al weleens gezien? Ik heb je daar vijf jaar geleden mee naartoe genomen.'

Arnout haalde zijn schouders op. 'Dat zal best, maar ik kan me er niets meer van herinneren. Wanneer kom ik nou in Ravenstein? We gaan altijd de kant van het noorden op.'

Op dat moment kwam Tim aangefietst. Hij zwaaide enthousiast naar Arnout. 'Ha die Arnie! Gaat het weer een beetje?'

Achter hem reed een meisje, dat hem een brede grijns gaf. 'Hoi Arnout,' zei Brita, 'ben je weer beter?'

'Ja hoor,' zei Arnout een beetje verlegen omdat Brita erbij was. Hij baalde ervan dat Tim hem uitgerekend nu 'Arnie' noemde. Straks ging Brita dat ook nog doen! 'Ik denk dat ik gewoon te laat naar bed ben gegaan. Je weet wel hoe dat gaat.'

'Ga maar zitten, jongens,' zei Vincent, die geamuseerd van Arnout naar Brita had gekeken. 'Ik haal wel wat te drinken voor jullie. Ondertussen begin ik vast aan het eten, want ik verga van de honger!'

Brita en Tim zetten hun fietsen tegen een dikke boom en ploften in de tuinstoelen.

Arnout legde zijn paperassen opzij. 'Wat heb jij voor opdracht gekregen, Tim?'

'O,' zei Tim verveeld. 'Ik moet de Boerenoorlog vanuit het gezichtspunt van de boeren bekijken. Braak!'

'En jij?'' Arnout keek naar Brita, die hem opnieuw een grijns schonk. 'Dat kan ik je wel laten zien,' zei ze en ze opende haar boekentas. Ze rommelde er even in en haalde er vervolgens een wit blaadje uit, dat ze Arnout voorhield. 'Ik moet de geschiedenis van kasteel Hernen uitzoeken.'

'Dat is leuk!' zei Arnout. 'Ik moet de geschiedenis van kasteel Ravenstein uitzoeken!'

'Nou,' mokte Tim. 'Da's dan fijn voor jullie.'

Arnout negeerde zijn opmerking en bekeek wat Brita moest doen. 'Dat is bijna hetzelfde als wat ik meekreeg,' zei hij na een tijdje. 'Misschien kunnen we elkaar helpen, want ik krijg te maken met de graven en hertogen van Gelre, en jij krijgt te maken met de heren van Brabant.'

'Ja, dat is een goed idee,' zei Brita enthousiast. 'Ben jij al naar de bieb geweest?'

Arnout knikte. 'Maar morgen wil ik nog wat achtergrondinformatie opzoeken, over de macht van de heren die het voor het zeggen hadden.'

'Zullen we dan samen gaan?' stelde Brita voor. 'Morgen ben ik om drie uur uit. Zullen we elkaar bij de bieb treffen?'

'Da's goed,' zei Arnout met een glimlach. Hij voelde zich warm worden van binnen, maar het was een heel ander soort warmte dan hij eerder op de dag gevoeld had.

Tim grijnsde veelbetekenend.

'Dame en heren,' zei Vincent, 'hier zijn uw verfrissingen!' Hij deelde enkele glazen cola uit en zette een bakje chips voor hen neer. Haastig verdween hij weer naar de keuken. 'Anders brandt de boel aan en dat zal Anne niet leuk vinden!'

Toen Tim en Brita weer vertrokken waren, dook Arnout meteen in het boek over de geschiedenis van Ravenstein. Volgens dat boek was een zekere Walraven van Valkenburg de stichter van het kasteel. Het zou best kunnen, want met zijn eigen werkstuk was hij bij Jan van Valkenburg en Maria van Herpen aangeland, de ouders van Walraven.

Maria kreeg, als Vrouwe van Herpen, het landgoed in leen door de Hertog van Brabant in het jaar 1315. Dat had haar voorvader Hendrik van Cuijk voor elkaar gekregen met zijn vrouwelijke opvolging. Dan zou Maria ongeveer vijftien jaar zijn geweest. Wel erg jong om beleend te worden met een goed. Arnout besloot dan ook maar haar geboortejaar iets eerder te plaatsen. Wie kon hem tegenhouden? Als ze in 1297 was geboren, was ze achttien toen ze beleend werd met het goed. Dat klonk Arnout iets beter in de oren, ook al wist hij dat kinderen in de Middeleeuwen als kleine volwassenen werden beschouwd en al vroeg werden uitgehuwelijkt.

Er was weinig bekend over Maria van Herpen. Arnout bekeek de boeken die hij had over deze periode, maar het enige dat hij nog vond was een melding van de dood van Maria in 1328. Maria overleed dus jong en liet haar man Jan achter met een kind, Walraven. Jan hertrouwde met Catharina van Voorneburg, en zij kregen twee kinderen: Reinoud en Phillipa, halfbroer en halfzus van Walraven. In 1345 kreeg Walraven van zijn vader de heerlijkheid Herpen, want uit een document van dat jaar stond hij vermeld als heer van Herpen. Jan van Valkenburg stierf in mei 1356 en Walraven erfde de heerlijkheden Born en Sittard. Walraven was reeds getrouwd met Aleid van Arkel, vrouwe van Asperen. Hij had een lang leven gehad, want pas in 1378 stierf Walraven. Hij liet alles na aan zijn halfbroer Reinoud.

Arnout keek op van het boek en rekte zich uit. Als hij in de geschiedenis van iets was verdiept, ging de tijd veel te snel. Voorlopig had hij genoeg opgeschreven. Hij had in een paar dagen al de vroegste genealogie van de heren van Ravenstein uitgelopen. In het weekend zou

hij naar Ravenstein fietsen, om te kijken naar dat grasveld. Maar morgen ging hij eerst met Brita de bibliotheek in.

Toen de volgende dag de bel ging, was Arnout een beetje zenuwachtig geworden. De vrijdag was voorbij, het weekend stond voor de deur. Brita stond hem al op te wachten bij de fietsenstalling.

‘Hoi,’ zei ze.

‘Hoi,’ zei Arnout. Hij voelde dat zijn gezicht kleurde.

Ze stapten op hun fiets en waren in een mum van tijd bij de bibliotheek.

Brita wist precies waar ze zijn moest en ze troonde Arnout mee. Ze had dit duidelijk al eerder bij de hand gehad, want ze trok haast achteloos de juiste boeken uit de kast. ‘Kijk,’ zei ze, ‘het oorkondeboek van Gelre en Zutphen. Hier staat een hoop in over de daden van de heren van Gelre en Brabant.’ Ze begon erin te bladeren. ‘Hier, een oorkonde over jouw heer Walraven van Valkenburg.’

Arnout keek naar de datum van de oorkonde. Het was gedateerd op 10 juni van het jaar 1355. Walraven van Valkenburg, heer van Herpen en Asperen, ridder, beloofde zich te houden aan de uitspraak van de gezworenen van de Landvredebond tussen Maas en Rijn. Zijn getuigen waren zijn vader, heer Jan van Valkenburg, heer van Born en Sittard, zijn broer; Reinoud van Valkenburg; Bernard van Galen en diens knapen Hendrik Bruke en Jan Vos van Houthem, en de ridders Hendrik van Malsen, Jan Scudrioen en Rogier Broeke.

Arnout keek nog eens naar de datum. Precies 642 jaar geleden beloofde Walraven zich te houden aan die Landvredebond, wat dat dan ook mocht zijn. Jan van Valkenburg noemde zich heer van Born en Sittard. En Walraven was heer van Asperen en Herpen. De heerlijkheid Herpen kreeg hij via zijn moeder in zijn bezit, Asperen via zijn vrouw.

Hij herinnerde zich dat Jan van Valkenburg in 1356 was overleden. Dat was een jaar na deze oorkonde. Waarschijnlijk kreeg Walraven daarna de heerlijkheden Sittard en Born. Eigenlijk begreep hij niet wat er nou precies in de oorkonde stond. Een Landvredebond? Brita boog zich over hem heen. Hij rook haar parfum en haar lange blonde haren vielen over de bladzijden van het boek. Met moeite concentreerde Arnout zich op de oorkonde.

‘Snap jij wat er bedoeld wordt met "gezworenen van de Landvredebond"?' vroeg hij.

‘Niet echt. Maar als je bedenkt dat de heren elkaars gebied beroofden, kan ik me daar wel iets bij voorstellen. Waarschijnlijk heeft Walraven het te bont gemaakt, daarom hebben ze dit verdrag opgesteld.’ Brita bladerde aandachtig verder. ‘Kijk hier eens,’ zei ze, terwijl ze de bladzijde gladstreek. ‘Dit is een oorkonde uit 1357. Walraven heet hier Walram, heer van Born,

Sittard, Herpen en Asperen. Hij moet beloven zich te houden aan de voorwaarden die Reinalt, hertog van Gelre en graaf van Zutphen, hem opdragen. Walraven kreeg namelijk van hem het landvoogdijdschap over de Veluwe. Hier heb je dus een document waarin een heer van Brabant zich moet schikken naar de macht van de hertog van Gelre.'

'Toch was Walraven ook geen klein mannetje, als hij wordt door hertog Reinalt goed genoeg geacht wordt om landvoogd van de Veluwe te worden,' zei Arnout peinzend. 'Walraven bouwde bovendien het kasteel van Ravenstein, maar hoe en wanneer hij dat gedaan heeft, moet ik nog uitzoeken. Dat is per slot van rekening mijn opdracht.'

Brita sloeg het oorkondenboek dicht. 'We zullen eens kijken of we dit boek mogen lenen,' zei ze strijdvaardig. 'Dan kunnen we thuis alles rustig opschrijven.' Met het boek in de hand liepen ze samen naar de balie. Maar ze hadden pech, het boek mocht niet worden uitgeleend. Als ze het wilden lezen, moesten ze dat ter plekke in de bibliotheek doen. Arnout keek een beetje sip, hij had zich al voorgenomen om in het weekend het boek uit te pluizen. Hij moest het na schooltijd doen. Ze spraken af om maandag na schooltijd opnieuw naar de bibliotheek te gaan om het boek eens goed te lezen en dingen op te schrijven.

Buiten gekomen stonden ze even te drentelen. Ten slotte gaf Arnout Brita een kus op haar wang. 'Bedankt, Brita, dat je even bent meegekomen,' zei hij wat verlegen.

Brita gaf hem een kus terug en zei: 'Ik zie je maandag wel. Tot dan.'

Arnout bleef toen Brita was weggefietsd nog even staan. Hij voelde Brita's kus nog nagloeien op zijn wang. Hij rukte zich los uit zijn overpeinzingen en fietste langzaam naar huis terug.